

Meerjarenbeleidsplan 2012 - 2015

Meerjarenbeleidsplan 2012-2015

Samen voor een mooi en duurzaam Groningen

Colofon

© Natuur en Milieufederatie Groningen

Zuiderpark 16
9724 AG Groningen

T	050 313 08 00
E	info@nmfgroningen.nl
W	www.nmfgroningen.nl

september 2011

Inhoudsopgave

1.	Voorwoord	1
2.	De waarde van de Natuur- en Milieufederaties	2
3.	De verschillende functies van de Natuur en Milieufederatie Groningen	3
4.	Trends en Ontwikkelingen	5
5.	Visie en Strategie	7
6.	Keuzes	9
7.	Groene Ruimte	10
	7.1 Reguliere taken	
	7.2 Speerpunten	
	- Eems-Dollardestuarium	
	- Karakteristieke landschapselementen	
	- Energielandschappen	
	- Duurzame Lokale Voedselvoorziening	
8.	Communicatie en Netwerken	13
	8.1 Inleiding	
	8.2 Speerpunten	
	- Spreekbuis van de natuur- en milieubeweging	
	- Participatie van burgers en organisaties	
	- Publieksactiviteiten	
	- Sociale Media	
9.	Duurzame Bedrijvigheid	14
	9.1 Reguliere taken	
	9.2 Speerpunten	
	- Duurzame ontwikkeling Eemsdelta	
	- Groene havenvisie	
	- Vergroening industrie	
	- Cradle tot Cradle	
	- Biobased economy	
10.	Klimaat en Energie	16
	10.1 Reguliere taken	
	10.2 Speerpunten	
	- Duurzame lokale zelfvoorziening	
	- Energiebesparing	
	- Draagvlak	
	- Restwarmte	
11.	Projectontwikkeling	18
12.	Organisatie	19
13.	Meerjarenbegroting	20

1. Voorwoord

Groningen is een prachtige provincie die voor grote uitdagingen staat. Terwijl het weidse, open landschap nog een zekere rust en ruimte uitstraalt is de samenleving volop in beweging. Een stormachtige groei van de industrie in de provincie, gaat gepaard met een economische crisis die dwingt tot verandering en vernieuwing van bestaande structuren.

De Natuur en Milieufederatie Groningen staat midden in de Groningse samenleving en is zowel aanjager als onderdeel van deze dynamiek. We werken aan een schoon milieu, een rijke natuur en een gezonde toekomst. Dat doen we vanuit onze oorsprong samen met betrokken inwoners, maar ook steeds vaker met bedrijven, overheden en een breed scala aan maatschappelijke organisaties.

We hebben de afgelopen jaren hard gewerkt. Niet alleen hebben we een grote vernieuwingslag in de organisatie gemaakt, ook hebben we er aan bijgedragen dat duurzaamheid en respect voor de natuurlijke omgeving meer verankerd zijn in de Groningse samenleving. De positie van de Natuur en Milieufederatie Groningen is daarmee ook veranderd; van een nuttige, maar soms ook lastige tegenkracht, tot een gewaardeerde maatschappelijke gesprekspartner.

Dat brengt een nieuwe uitdaging mee. De kunst is nu om van het weten, zeggen en schrijven verder in het concreet handelen en doen te komen. In een tijd waarin economische groei, werkgelegenheid en veiligheid vol in de schijnwerpers staan, zal het een niet eenvoudige opgave zijn om het versnellen van duurzame ontwikkeling onder de aandacht te brengen.

De Natuur en Milieufederatie Groningen gaat die uitdaging graag aan. Met een open vizier en vanuit de overtuiging dat ecologische, economische en sociale duurzaamheid niet zonder elkaar kunnen. De verdeling van schaarse grondstoffen en ruimte, de afhankelijkheid van energie, de waarden van natuur en landschap in Groningen; het zijn allemaal zaken die het hart van de Groningse samenleving raken. De komende jaren zullen vooral in het teken staan van bruggen bouwen tussen economie en ecologie. Dat vraagt om vernieuwing en maatschappelijke en economische innovatie.

We hebben daarmee ook zelf onze bakens verzet. Onze basis -de wortels in de Groningse samenleving- blijft, maar onze strategie en aanpak is veranderd. We zijn meer dan in het verleden een constructieve vertegenwoordiger van betrokken Groningers die willen werken aan duurzaamheid en een mooie en schone leefomgeving. We zijn minder dan in het verleden een organisatie die in het teken staat van behoud en bescherming. Dit Meerjarenbeleidsplan geeft aan dat we die koers voortzetten en geeft richting aan het versterken van dit veranderingsproces. Een schone, gezonde toekomst voor Groningen staat centraal en onze kracht is daaraan zoveel mogelijk partijen te verbinden.

De Natuur en Milieufederatie Groningen legt in dit beleidsplan de nadruk op invulling van een vijftal functies. We zijn een spreekbuis en belangenbehartiger van natuur, landschap en milieu, om op die manier bij te dragen aan vergroting van het maatschappelijk draagvlak. We zullen voorlichting verschaffen over ontwikkelingen op het gebied van natuur, landschap en milieu en we zijn aanjager van natuur-, milieu-, en landschapsprojecten. Inherent aan het zijn van een belangenorganisatie laten wij in ons handelen onze "luis in de pels" functie zien.

Dit Meerjarenbeleidsplan begint met een uiteenzetting van de meerwaarde van de Natuur en Milieufederatie binnen het veld van organisaties die actief zijn voor natuur, landschap en milieu. Vervolgens schetsen we onze rol als Natuur en Milieufederatie Groningen in de ontwikkelingen die in onze provincie een rol spelen en maken we concreet wat wij als onze taken en functies zien. Daarna signaleren we de maatschappelijke trends, die mede onze visie, strategie en keuzes bepalen. Vervolgens schetsen we per beleidsterrein de stand van zaken, onze reguliere taken en onze focus en illustreren we op welke manier we invulling geven aan onze taken en rollen. Tot slot volgt onze kijk op projectontwikkeling en op onze organisatie. We besluiten dit beleidsplan met de meerjarenbegroting.

Het Meerjarenbeleidsplan van de Natuur en Milieufederatie Groningen is geschreven na zorgvuldig overleg en gedachtewisseling met het bestuur, de Raad van Toezicht en leden van onze aangesloten organisaties en na consultatie van overheden, instellingen en maatschappelijke organisaties in ons werkveld.

2. De waarde van de Natuur en Milieufederatie

De Natuur en Milieufederatie heeft om de volgende redenen een unieke positie in het veld van maatschappelijke organisaties:

- Zij vormt **het verbindende element in de natuur- en milieubeweging**. De achterban van de Natuur en Milieufederaties bestaat uit een brede verscheidenheid van organisaties: natuurbeschermingsorganisaties, organisaties die betrokken zijn bij behoud van landschap, organisaties die betrokken zijn bij milieukwaliteit, leefomgeving en klimaat en energievraagstukken. De Natuur en Milieufederatie is in staat de standpunten en belangen van dit brede palet te bundelen en vormt zodoende een aangrijpingspunt voor effectief overleg met overheden en het bedrijfsleven. In de afgelopen jaren heeft de Natuur en Milieufederatie Groningen laten zien dat die positie ook kan leiden tot concrete afspraken met de natuur- en milieubeweging over ruimtelijke en economische ontwikkelingen in de provincie.
- Zij is actief op een **breed spectrum van beleidsterreinen en -onderwerpen**. Zij maakt de verbinding tussen de vraagstukken en belangen die spelen op het terrein van natuurbeleid, landschapsbeleid, milieukwaliteit en duurzame ontwikkeling. Er is sprake van een sterk toegenomen behoefte om gebiedsprocessen integraal te benaderen. De specifieke kennis en kunde over de onderlinge samenhang van beleidsvraagstukken die de Natuur en Milieufederatie heeft opgebouwd, is daarbij van grote waarde. Niet alleen voor de achterban van de Natuur en Milieufederatie Groningen maar ook voor de bestuurders en de ambtelijke organisatie van de provincie Groningen.
- De Natuur en Milieufederatie beschikt over een **breed en omvangrijk netwerk**. Vanuit onze werkzaamheden is er niet alleen regelmatig contact met achterbanorganisaties en betrokken burgers, maar ook met bestuurders, politici en beleidsambtenaren die landelijk, provinciaal en gemeentelijk actief zijn. We hebben daarnaast contact met de besluitvormers in het georganiseerde bedrijfsleven en met individuele bedrijven, met maatschappelijke organisaties, waterschappen, onderwijsinstellingen en met individuele deskundigen. De Natuur en Milieufederatie is daarmee in staat om bij een groot aantal beleidsvraagstukken deskundigheid te organiseren en alle belanghebbenden te betrekken. De afgelopen jaren heeft de Natuur en Milieufederatie Groningen laten zien dat de inzet van ons netwerk bijdraagt aan de kwaliteit van besluitvorming en versteviging van de lobby voor maatschappelijke belangen in de provincie Groningen. Daarnaast heeft de Natuur en Milieufederatie Groningen laten zien dat de gerichte inzet van dit brede netwerk een belangrijke bijdrage levert aan projecten die uitvoering geven aan duurzaamheidsdoelstellingen.
- De Natuur en Milieufederatie is geworteld in de provincie en daarom zijn wij in staat te **schakelen tussen abstract beleid en de lokale werkelijkheid**. We kennen de karakteristieke knelpunten op lokaal niveau, maar kennen ook de beleidsmakers en besluitvormers op provinciaal en landelijk niveau. We zijn daarmee in staat om bij te dragen aan participatie in besluitvorming, als ook aan het verbeteren van de lokale leefomgeving.
- De Natuur en Milieufederatie zet **zowel in op beleidsbeïnvloeding als op uitvoering van concrete projecten** die bijdragen aan uitvoering van duurzaamheidsbeleid. Wij kunnen op die manier de schakel zijn tussen beleidsambities en de inwoners van de provincie. We realiseren beleidsambities door bij te dragen aan de gedragsverandering die daarvoor nodig is en dat levert tegelijkertijd concrete informatie op waaraan beleidsmakers zich kunnen spiegelen.

De Natuur en Milieufederatie Groningen heeft de afgelopen jaren haar positie als gesprekspartner verder verbeterd. We staan nu meer bekend als een betrouwbare, constructieve en onmisbare schakel in duurzame economische ontwikkeling en in het realiseren van een effectief natuur-, milieu- en landschapsbeleid.

Dat willen we vasthouden en verder uitbouwen. Ons bestaansrecht én onze positie hangt nauw samen met het vertrouwen dat onze achterban en de inwoners van de provincie Groningen in ons hebben. En dat vertrouwen hangt samen met de vraag of de NMG onafhankelijk en zonder politieke druk standpunten kan bepalen en kan uitdragen.

3. De verschillende functies van de Natuur en Milieufederatie Groningen

Om invulling te geven aan haar algemene maatschappelijke doelstelling "behoud en optimaal beheer van natuur, landschap en milieu in de provincie Groningen", wil de NMG de volgende functies blijven uitoefenen:

1. De coördinatie- en verbindingsfunctie

We coördineren de inzet van natuur-, landschaps- en milieuorganisaties. De banden met de regionale groepen worden versterkt en de achterban wordt verbreed met nieuwe groepen. We zoeken verbinding tussen standpunten en agenda's van groene en niet-groene organisaties en mensen die het verschil kunnen en willen maken bij politiek, overheid en bedrijfsleven.

2. De ontwikkelfunctie

De NMG ontwikkelt projecten waarmee we duurzame ontwikkeling op gang brengen en ondersteunen. We genereren projecten waarin innovatieve duurzame oplossingen worden onderzocht. Aanvullend ontwikkelt de NMG projecten die een breed draagvlak creëren voor deze duurzame ontwikkeling, waarbij we samenwerken met verschillende organisaties, bedrijven en inwoners van de provincie Groningen. Daartoe organiseren we publieke debatten en presenteren we inspirerende voorbeelden. Overheden en bedrijfsleven worden enthousiast gemaakt om duurzame voorstellen uit te voeren.

3. De communicatiefunctie

De NMG wil de spreekbuis zijn van de natuur-, milieu- en duurzaamheidsbeweging. We willen de standpunten van onze achterban samenbrengen in een aansprekend verhaal dat met kracht in het publieke debat naar voren wordt gebracht. Daarom stelt de NMG communicatie de komende jaren centraal. We blijven met onze achterban en met bedrijven, instellingen, burgers en overheden van gedachten wisselen over actuele natuur-, landschaps- en milieukwesties in de provincie Groningen.

Twee aspecten van communicatie zijn daarbij vooral van belang. Om namens de natuur en milieubeweging te kunnen spreken zullen we op gestructureerde wijze de standpunten en meningen van onze achterban moeten inventariseren én een structureel podium voor discussie moeten vormen. Dit willen we vormgeven door per beleidsterrein netwerken te vormen, waarin vertegenwoordigers van onze achterban en deskundigen beschikbaar en bereikbaar zijn om met elkaar en met NMG medewerkers standpunten te bepalen.

Ook willen we de standpunten van de natuur- en milieubeweging zo breed mogelijk en met zoveel mogelijk impact uitdragen. We zetten daarom een breed scala aan communicatiemiddelen in, van nieuwsbrieven en sociale media tot strategische communicatie. In ons inhoudelijke werk zijn we op zoek naar meer focus, maar als het om communicatie gaat zijn we juist op zoek naar verbreding. Elke doelgroep heeft haar eigen communicatiemiddelen. Maatwerk, in plaats van het "one message to all"-principe.

4. De ondersteunende functie

De NMG wil de spreekbuis van natuur-, milieu- en landschapsorganisaties in Groningen zijn. Dat betekent dat de vaststelling van standpunten en belangen van de NMG in nauwe interactie met de achterban tot stand komt. De NMG vertegenwoordigt een brede achterban van –veelal vrijwilligers–organisaties en betrokken burgers. We vinden het belangrijk dat deze organisaties en burgers een professionele, deskundige en betrouwbare gesprekspartner zijn voor overheden en bedrijven en zien het als onze taak hen daarin te ondersteunen. Lokale en regionale groepen kunnen een beroep doen op de NMG voor zaken die zij zelf moeilijk kunnen organiseren. Het gaat dan bijvoorbeeld om het verkrijgen van inhoudelijk advies over natuur-, landschaps- en milieukwesties en het verkrijgen van kennis over overheidsbeleid en wetgeving. Wanneer het gaat om de grotere, professionele natuurbeschermingsorganisaties die bij ons zijn aangesloten, is onze rol vaak een andere. Er is niet automatisch sprake van vertegenwoordiging en ondersteuning vindt vaak plaats in de vorm van het genereren van samenwerking. Als er in een enkel geval sprake is van hulp bij juridische procedures, wordt dat uiteraard uit eigen middelen bekostigd.

5. De luis-in-de-pelsfunctie

Wanneer natuur, milieu en landschap schade oplopen, gezondheid in het geding is of als processen onomkeerbaar dreigen te worden, zoals bij klimaatverandering en het verlies aan biodiversiteit, dan spelen we een kritische rol en stellen we grenzen. De NMG kiest voor een goede balans tussen actie, overleg en consensus. We willen in Groningen een intelligente sparring partner zijn voor overheden en bedrijven. Een organisatie die beleidsmakers kritisch, maar constructief blijft volgen en bevragen. De

NMG wil een organisatie zijn, die waar nodig in staat is de kwaliteit van natuur, milieu en landschap in Groningen te bewaken en te verdedigen.

4. Trends en ontwikkelingen

Als het gaat om het bepalen van de inhoud en de strategie voor de komende jaren, zal de NMG actief inspelen op de volgende trends en ontwikkelingen:

1) Het regionaal en lokaal niveau worden steeds belangrijker in de vormgeving van natuur-, milieu- en landschapsbeleid. Terwijl de betrokkenheid bij bredere maatschappelijke discussies afneemt, neemt de betrokkenheid bij onderwerpen in de directe leefomgeving toe.

2) Politiek en samenleving zijn steeds minder aanspreekbaar op en steeds minder verbonden aan ideologische standpunten. Maatschappelijke discussies staan steeds meer onder invloed van snelle en oppervlakkige aandacht in de media. Standpunten worden vaker bepaald door het eigen, individuele, belang en minder door het bredere maatschappelijk belang.

3) Gezondheid en veiligheid zijn voor mensen bijzonder belangrijk. De aandacht voor natuur, landschap en milieu zal toenemen als aan deze kwaliteiten wordt bijgedragen.

4) Ieder individu is zijn of haar eigen autoriteit. De boodschap van politici en de inhoudelijke kennis van wetenschappers en natuur- en milieuorganisaties doet er publiekelijk steeds minder toe.

5) De langdurige binding van mensen aan maatschappelijke organisaties neemt af. Vandaag de dag verbinden mensen zich in toenemende mate tijdelijk aan een concreet onderwerp in hun directe leefomgeving.

6) De samenleving wordt steeds minder duidelijk van bovenaf gestuurd. De overheid vraagt markt en samenleving om problemen op te lossen en dat brengt met zich mee dat de ontwikkeling van internationale markten vaak meer bepalend is dan overheidsbeleid. Duurzame ontwikkeling wordt meer en meer vormgegeven door marktpartijen en maatschappelijke organisaties en minder door de overheid.

7) De economische crisis heeft tot gevolg dat overheden, particulieren en bedrijven minder geld besteden aan natuur, landschap, milieu en duurzame ontwikkeling. De prioriteit ligt bij het op gang brengen van economische groei en andere belangen moeten daar steeds vaker voor wijken.

8) Daarentegen kan het streven naar duurzaam consumeren en produceren ook beschouwd worden als een breed gedragen ontwikkeling, waarin burgers en bedrijven de voorhoede vormen. Economisch belang en duurzame bedrijfsvoering gaan steeds vaker hand in hand. Een goed voorbeeld hiervan is de Cradle to Cradle-filosofie (C2C). Het C2C-concept biedt voor bedrijven een geïntegreerde benadering van duurzaam produceren en consumeren en heeft als belangrijkste idee 'afval bestaat niet'. Het streven is om volledig sluitende biologische en technologische kringlopen te creëren.

9) Door allerlei incidenten groeit de maatschappelijke weerstand tegen de verdere opschaling en intensivering van onze voedselproductie. Er is een groeiende behoefte aan voedsel waarvoor geen overbodig transport nodig is, waarvoor natuur, landschap en milieu niet onnodig geschaad worden: biologisch geproduceerde lokale streekproducten.

Specifiek voor de provincie Groningen geldt:

1) De omvangrijke en snelle industriële ontwikkeling van de Eemshaven biedt geweldige economische kansen, maar vraagt tegelijkertijd om bescherming van natuur, landschap en milieu in dit kwetsbare gebied. Steeds meer Groningers worden in hun directe leefomgeving geconfronteerd met de gevolgen van de economische groei in de Eemdelta. Wij nemen waar dat dit soms leidt tot verscherping van het maatschappelijk debat, waarbij bestuurders indringender wordt gevraagd om economische ontwikkelingen te sturen en selectief te zijn.

2) Wij zien een breed gedeeld besef in de Groningse samenleving dat onze provincie zich niet langer wil opstellen als wingewest van de Randstad. We zien zelfvertrouwen en horen geluiden dat tegenover economische groei ook investeringen behoren te staan in een mooi, schoon en gezond Groningen.

3) Groningen is erin geslaagd zich als belangrijke energieprovincie op de kaart te zetten. Het besef groeit in onze beleving dat Groningen een voortrekker zal moeten zijn bij innovatieve duurzame ontwikkelingen in de energiemarkt, wil zij haar leidende positie behouden. Dat besef is ook terug te zien in de ambitie van Energy Valley om Noord-Nederland als energietransitieregio op de kaart te zetten.

4) De klimaatproblematiek en het dreigende tekort aan fossiele brandstoffen vragen om een omschakeling naar duurzame energiebronnen. Deze duurzame energiebronnen zullen grotendeels bovengronds opgewekt worden en een grote ruimtelijke claim maken. Dit zal effect hebben op natuur- en landschapswaarden. De uitdaging is om deze nieuwe vorm van energieopwekking in onze provincie in te passen met oog voor landschap en natuur.

5) Draagvlak onder de Groningse bevolking wordt naar onze mening een steeds belangrijkere factor bij de vraag of een initiatief gerealiseerd kan worden.

5. Visie en Strategie

Visie

De NMG staat middenin de Groningse maatschappij en wil toewerken naar een duurzame samenleving die rekening houdt met de draagkracht van natuur, landschap en milieu. Daarbij gaat het over de verandering van de economie, over een duurzame wijze van produceren en consumeren, over de omgang met de kwaliteit van natuur en landschap en de directe leefomgeving. We zijn ons ervan bewust dat we steeds de ecologische duurzaamheid in samenhang met andere belangrijke maatschappelijke belangen moeten beschouwen.

Om die duurzame samenleving te bereiken, hebben we onze achterban, die bestaat uit vijftig aangesloten organisaties, en ons netwerk, dat bestaat uit belangrijke doelgroepen in de Groningse samenleving en betrokken burgers, hard nodig. Deze wortels in de Groningse samenleving zijn ons onderscheidend vermogen én ons bestaansrecht.

We kiezen dan ook voor een zo zuiver mogelijke vertegenwoordiging van onze achterban. Als belangenbehartigers dragen we hun standpunten uit, voeren waar mogelijk overleg namens hen en maken waar mogelijk afspraken namens hen. De NMG zoekt overleg en samenwerking op basis van inhoudelijke argumenten. We willen coalities sluiten, maar als het nodig is willen we ook onze tanden kunnen laten zien. We willen een organisatie zijn die pal staat voor de belangen van onze achterban en bij natuur, landschap en milieu betrokken burgers in de provincie. .

De NMG wil de spreekbuis zijn van de Groningse natuur-, en milieubeweging. Het gaat ons gezamenlijk om een eerlijke verdeling van de ruimte die onze provincie biedt. Regionale onderwerpen zien we als een primaire insteek van onze achterban. Waar nodig bieden we ondersteuning, maar het initiatief behoort wat ons betreft bij de regionale of lokale groepen te liggen. Veel aangesloten organisaties zijn vrijwilligersorganisaties, die niet de financiële en inhoudelijke mogelijkheden hebben om afdoende inbreng te leveren. De NMG beschouwt het als haar taak deze groepen te ondersteunen.

De groene koplopers onder de bedrijven, burgers en organisaties beschouwen wij als onze partners. Zij zijn de goede voorbeelden en die willen wij zichtbaar maken. We steunen die bedrijven en instellingen die hun productie- en consumptiepatronen verduurzamen en zich ontwikkelen in harmonie met de ecologische belangen. Die steun moet leiden tot verankering van de verduurzaming in het beleid van bedrijven en overheden. Op het gebied van ecologische duurzaamheid leveren we een positieve bijdrage en werken we met zoveel mogelijk partners samen. Met als doel een rijke natuur en een mooi landschap, uiteraard in samenhang met het economisch en menselijk kapitaal. De NMG gaat voor een schoon milieu dat garant staat voor een gezonde toekomst en een klimaatvriendelijk Groningen. Omdat we ervan overtuigd zijn dat economie en ecologie elkaar niet hoeven uit te sluiten, werken we graag samen met Groningse bedrijven en de sociaal-economische organisaties in onze provincie. Die samenwerking gaan we verder uitbouwen.

Strategie

De NMG wil een oplossingsgerichte en innovatieve natuur- en milieuorganisatie zijn, die bijdraagt aan de uitvoering van natuur-, landschaps- en milieubeleid. Ons doel is om daarin het verschil te maken ten opzichte van andere instanties en organisaties. Met verschil maken, bedoelen we dat we met innovatieve initiatieven voorop lopen en ons concentreren op een aantal kerndossiers waar de unieke rollen en taken van de NMG goed tot uitdrukking komen. Om dat doel te bereiken, zet de NMG in op drie strategieën:

1) We willen een **podium** zijn voor publiek debat. Als er in Groningen beleid nodig is of ontwikkeld wordt, komen wij in actie. We laten zo snel mogelijk nieuwe invalshoeken en sterke alternatieven zien. Daarmee vormt de NMG een effectieve arena voor debat en dialoog bij standpuntbepaling en beleidsprocessen. In het publieke debat willen we onze achterban een doorslaggevende rol laten spelen wanneer het gaat over rechtvaardiging van de standpunten en acties van de NMG. De NMG zal de achterban mobiliseren, verlevendigen en vernieuwen om het draagvlak voor verandering te versterken. We kiezen daarbij voor coalities en samenwerking met onze groene partners.

2) We willen innovatieve duurzame oplossingen en alternatieve maatregelen in de **etalage** zetten. Daarbij gaat het over de verandering van onze economie, over nieuwe manieren van produceren en

consumeren, over onze omgang met de kwaliteit van natuur en landschap en onze directe leefomgeving. Wel zijn we ons ervan bewust dat we steeds de ecologische duurzaamheid in samenhang met andere belangrijke maatschappelijke belangen moeten beschouwen. We willen aansprekende voorbeelden naar voren brengen, die de transitie naar een groene economie en samenleving laten zien. De NMG zal alle geschikte vormen van communicatie inzetten om vergroening van economie en maatschappij te bewerkstelligen.

3) De NMG wil **concrete afspraken** maken namens de natuur-, landschaps- en milieubeweging. Afspraken die bijdragen aan duurzame ontwikkeling. We staan open voor onderhandelingen met het bedrijfsleven, andere belangenorganisaties en overheden. We verbinden de natuur- en milieubeweging vanuit het principe "eendracht maakt macht" en zetten die positie in om economische ontwikkelingen zo duurzaam mogelijk vorm te geven.

6. Keuzes

De NMG heeft de afgelopen jaren hard gewerkt aan een schoon milieu, duurzame economische ontwikkeling, een rijke natuur en een aantrekkelijk landschap. Dit blijven we ook de komende jaren doen.

Verschoven focus

Zonder bewust te kiezen, is de focus van de NMG de afgelopen jaren verschoven naar een tweetal terreinen waar we het meest nodig waren om de ontwikkelingen in overeenstemming te brengen met de belangen van natuur, landschap en milieu. Dat was in de eerste plaats de stormachtige **industriële ontwikkeling van de Eemsdelta**, te midden van een beschermd en waardevol natuurgebied. In de tweede plaats de eveneens stormachtige **ontwikkeling van de energiesector in Groningen**, die vraagt om het sturen en aanjagen van ontwikkelingen die passen in het transitieproces naar een duurzame energievoorziening.

Het is wel een bewuste keuze om ook de komende beleidsperiode onze prioriteit te leggen bij deze ontwikkelingen. Door binnen de NMG in te zetten op de ontwikkelingen in de Eemsdelta en in de energiesector, ons proactief op te stellen en onze rol van spin in het web met volle inzet te vervullen, beschermen we de belangen van natuur, landschap en milieu op de langere termijn het beste. Met een proactieve houding hebben we meer invloed, dan met bezwaar indienen op plannen waarover we niet hebben meegepraat. Daarom zullen we onze strategische visies op belangrijke onderwerpen als duurzame havens, duurzame energie en de economie van de Eemsdelta, ook verder uitwerken en vastleggen. Bovendien hecht onze achterban er groot belang aan dat we ons bezighouden met deze twee terreinen. Zij zijn nauw betrokken bij de ontwikkelingen in de Eemsdelta: hun concrete leefomgeving staat onder druk. Ook hechten zij belang aan de natuurwaarden van de Eems-Dollard en de Waddenzee die in de knel dreigen te komen.

Keuze beleidsterreinen

De tijd en aandacht die deze onderwerpen vragen, zorgen ervoor dat we prioriteiten moeten stellen. Hoewel er op een veelheid aan onderwerpen steeds meer inzet van de NMG gevraagd wordt, is de realiteit dat we vanaf 2012 te maken krijgen met een korting op onze subsidie. Het ontbreekt dan aan de menskracht om op alle onderwerpen voldoende inzet en kwaliteit te leveren.

Een andere reden om scherpe keuzes te maken is de intern gevoelde behoefte om meer focus in ons werk te brengen. Doordat de NMG zich traditioneel met een groot aantal beleidsterreinen en onderwerpen bezighoudt, ontstaat het gevoel dat we weliswaar hard werken, maar dat die inzet te gespreid en versplinterd is om overal écht het verschil te maken. We kiezen de door ons behandelde onderwerpen daarom op basis van de volgende aspecten:

- actualiteit van de onderwerpen binnen het beleid;
- de wensen van onze achterban;
- beschikbare subsidies.

De NMG kiest op grond hiervan voor een viertal terreinen waarop we actief zijn en die binnen NMG een gelijkwaardig belang hebben; **Groene Ruimte, Communicatie en Netwerken, Duurzame Bedrijvigheid en Klimaat en Energie**. In vergelijking met het vorige meerjarenbeleidsplan betekent dit dat er voor de beleidsvelden Bebouwde Ruimte, Leefomgeving en Mobiliteit veel minder uren beschikbaar zijn.

Andere thema's en onderwerpen

Het maken van keuzes brengt met zich mee dat we verwachtingen over de NMG niet altijd kunnen inlossen. De NMG probeert keuzes te maken met behoud van het goede.

Waar de subsidie ontoereikend is om ons afdoende met een onderwerp bezig te houden, maar dat traditioneel wel op onze weg ligt, willen we samen met onze partners projectmatige financiering verwerven.

In de hierna volgende schets van onze beleidsterreinen, wordt aangegeven welke **taken en rollen** we op dat beleidsterrein innemen en er wordt per beleidsterrein aangegeven op welk onderwerp of gebied we onze **focus** leggen. We willen op een groot aantal onderdelen, aanvullend op de budgetsubsidie, projectfinanciering verwerven om tot uitvoering te komen. We moeten keuzes maken, maar tegelijkertijd zijn er volop kansen om meer dan ooit het verschil te maken.

7. Groene Ruimte

7.1 Reguliere taken

Natuur- en landschapsbeleid

De kwaliteit van natuur en landschap in Groningen staat onder druk. Verdroging, verzuring en vermessing bedreigen het voortbestaan van waardevolle soorten in onze natuurgebieden. Bovendien wordt het afronden en verder invullen van de ecologische hoofdstructuur bedreigd door bezuinigingen en een veranderend politiek klimaat, terwijl een goed functionerende EHS van essentieel belang is voor de biodiversiteit en kwaliteit van de natuur. De NMG vertegenwoordigt een groot aantal natuur- en landschapsorganisaties en de terreinbeherende organisaties in onze provincie, en zet zich namens deze organisaties in voor de verbetering van de natuurkwaliteit in Groningen en het gereedkomen van een goed functionerende EHS. De NMG fungeert als spreekbuis van de kleinere organisaties en als samenwerkingspartners van de grotere organisaties. We coördineren gezamenlijke acties, we creëren openingen door verschillende partijen bij elkaar te brengen en we houden een vinger aan de pols. Bovendien informeren we publiek, aangesloten organisaties en overheden met als doel het belang van de EHS en een goede natuurkwaliteit hoog op de agenda te houden. De NMG voert het secretariaat van het natuurbeschermingsoverleg, waarin de grotere professionele natuurorganisaties hun activiteiten coördineren en beheert het Netwerk RO (zie hieronder). De standpunten van partijen brengen we naar voren in bestuurlijke en ambtelijke overleggen bij provincie en bij gemeenten, we benaderen fracties in provinciale staten en voeren overleg met de waterschappen, LTO-Noord en andere partijen die betrokken zijn in het landelijk gebied.

Netwerk RO

Het netwerk RO bestaat uit vertegenwoordigers van onze aangesloten organisaties, deskundigen en betrokken Groningers, die zich willen inzetten voor de kwaliteit van het landelijk gebied. Via het netwerk kunnen we onze achterban informeren over actuele ontwikkelingen, gezamenlijk kennis opbouwen, standpunten vaststellen en onze lokale groepen activeren om zelf op te komen voor hun belangen.

De doelstelling is om binnen de beleidsperiode tot een actief en enthousiast netwerk te komen, waarin alle natuur- en landschapsorganisaties uit onze achterban zijn vertegenwoordigd.

Ruimtelijke ordening

De ruimtelijke ordening is het instrument dat de ruimtelijke kwaliteit van ons landschap en natuur moet regelen. Nieuwe ontwikkelingen zoals bedrijvigheid, infrastructuur, energiegewassen en -opwekking kunnen op gespannen voet staan met de kwaliteit van ons landschap en natuur. De NMG vindt niet dat deze ontwikkelingen per definitie moeten worden tegengehouden, maar vindt het wel van belang dat deze activiteiten worden ontwikkeld op de juiste plek en wijze. Samenwerking met initiatiefnemers, bedrijven, overheden en aangesloten organisaties moet leiden tot een inpassing die bestaande waarden en kwaliteiten intact laat. Het is dan ook één van de belangrijkste terreinen waarop de NMG de bij haar aangesloten organisaties ondersteunt. We praten en denken namens het natuurbeschermingsoverleg en het netwerk RO mee en mee over nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. De NMG fungeert hierbij als spin in het web, we informeren publiek, bedrijven en overheden en fungeren als aanspreekpunt voor deze partijen.

Water

Waterbeheer en waterkwaliteit zijn belangrijke factoren bij het waarborgen van effectief natuurbeheer en bij het vormgeven van effectief natuurbeleid. Het is één van de terreinen waarop de NMG de bij haar aangesloten terreinbeherende organisaties en natuurbeschermingsorganisaties ondersteunt. De NMG doet dit door een netwerk van waterschapsbestuurders van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest te organiseren. In dit netwerk kunnen natuurbelangen en knelpunten worden geagendeerd en kan de inzet van groene waterschapsbestuurders in de provincie Groningen worden gecoördineerd.

De NMG zal in de komende beleidsperiode in het bijzonder inzetten op een pleidooi voor het ontwikkelen van zoet-zoutovergangen en brakwatergebieden aan de waddenkust en langs de randen van het Eems-Dollardestuarium.

7.2 Speerpunten

Eems-Dollardestuarium

In het beleidsveld Groene Ruimte focust de NMG zich de komende beleidsperiode vooral op het Eems-Dollardestuarium. We denken hier ook daadwerkelijk het verschil te kunnen maken. Het gaat daarbij om het coördineren en verbinden tussen de zeer uiteenlopende belangen in het gebied en aan te sturen op een optimaal resultaat.

In het Eems-Dollardestuarium ontmoet het zoete rivierwater van de Eems het zoute water van de als Werelderfgoed aangewezen Waddenzee. Een uniek en waardevol landschap voor mens, plant en dier, dat is aangewezen als Natura 2000-gebied.

Aan de rand van dit gebied, op de industrieterreinen van de Eemshaven en Delfzijl, vindt veel bedrijvigheid plaats en staan nog tal van nieuwe economische ontwikkelingen gepland. Onder de huidige omstandigheden zijn de economische ontwikkelingen niet altijd in overeenstemming met de belangen van natuur, landschap en milieu.

Alle werkvelden van de NMG komen samen in dit gebied: natuur, landschap, duurzame energie, 'flúster en dúster', industrie en duurzame bedrijvigheid. Omdat het grootste deel van het estuarium omstreden gebied is, is er sprake van een complexe bestuurlijke structuur. Veel verschillende overheden aan beide kanten van de grens hebben zo hun eigen deelbevoegdheid, veel verschillende organisaties en bedrijven aan beide kanten van de grens hebben zo hun eigen deelbelangen. De NMG kan hier optreden als spin in het web namens de gezamenlijke natuur- en landschapsorganisaties om het belang van de natuur- en landschapswaarden van de Eems-Dollard onder de aandacht te brengen en te behartigen. Ook voeren we het secretariaat van het Nederlands-Duitse platform Eems-Dollard Natuurlijk, dat tot doel heeft de inspraak van Nederlandse en Duitse natuur- en milieuorganisaties te coördineren.

Karakteristieke landschapselementen

De komende beleidsperiode wil de NMG veel aandacht schenken aan het behoud van karakteristieke landschapselementen.

Groningen wordt gekenmerkt door karakteristieke landschapselementen zoals wierden, maren, dijken, kronkelende sloten, onregelmatige blokverkaveling, ongestoorde weidse vergezichten, houtsingels en duisternis. Deze elementen worden sterk gewaardeerd (zie o.a. de resultaten van de landschapsonquête DvhN 2009), maar kennen ook bedreigingen, met name in de vorm van schaalvergroting in de landbouw, nieuwe infrastructuur en bedrijvigheid. Daarnaast zijn, mede door bezuinigingen, de bronnen van financiering voor het onderhoud en behoud van deze waardevolle elementen de komende jaren onzeker geworden. De NMG zal zich inzetten voor het behoud van onze 'pronkjewails' en alternatieve bronnen van financiering voor het onderhoud en behoud van het landschap uit publiek-private middelen ondersteunen. We willen daarnaast, samen met het Netwerk RO de karakteristieke landschapselementen in beeld brengen en streven naar borging van deze elementen via ruimtelijke plannen van gemeenten en provincie.

Energie landschappen

Vanwege de klimaatverandering en het energievraagstuk wordt de noodzaak om over te stappen op duurzame vormen van energie steeds groter. De energievoorziening zal daarmee in toenemende mate overgaan van het delven van fossiele brandstoffen naar de bovengrondse productie van energie. Dit zal ook grote ruimtelijke impact hebben, duurzame bronnen zoals wind-, zonne-energie en biomassa hebben door hun ruimtebeslag een aanzienlijke invloed op natuur en landschap. De NMG staat midden in deze discussie. We zijn werkzaam op het thema milieu en klimaat alsook op de thema's natuur en landschap. De NMG denkt en praat namens haar achterban mee over het belang van duurzame energieproductie en de ruimtelijke impact hiervan. Wat is waar onder welke voorwaarden mogelijk? Daarbij creëren we draagvlak en verbinden we partijen.

Duurzame Lokale Voedselvoorziening

Het bewustzijn onder de bevolking van de negatieve gevolgen die de massale en intensieve voedselproductie hebben op ons klimaat, natuur en landschap neemt toe. Er is een groeiende behoefte aan lokaal voedsel dat op een duurzame manier geproduceerd is. De NMG ziet duurzame en eerlijke voedselproductie als een belangrijke tegenhanger van de verdere intensivering en schaalvergroting in de landbouw en veehouderij in onze provincie. We willen duurzame productie van lokale voedsel- en energiegewassen in onze provincie stimuleren door partijen (producenten en afnemers) bij elkaar te brengen. We zetten ons in om het Groningse publiek en onze aangesloten organisaties intensief te betrekken en te informeren over het belang van regionaal geproduceerd

voedsel. Uiteindelijk is het de consument die de sleutel in handen heeft om de omschakeling naar duurzaam en biologisch geproduceerd voedsel mogelijk te maken.

8. Communicatie en Netwerken

8.1 Inleiding

Hoewel de onderdelen Communicatie en Netwerken niet als inhoudelijk beleidsterrein kunnen worden beschouwd, verdienen ze als onderdeel van het werk van de NMG de aankomende beleidsperiode wel onze speciale aandacht. Constructieve communicatie en het opzetten en onderhouden van onze verschillende netwerken zijn immers voorwaarden voor ál ons werk. We zetten op deze onderwerpen dan ook in op de volgende speerpunten:

8.2 Speerpunten

Spreekbuis van de natuur- en milieubeweging Groningen

De NMG wil de spreekbuis zijn van de natuur- en milieubeweging in Groningen. De eerste prioriteit ligt de komende jaren bij het ontwikkelen van een effectief platform om het debat met onze achterban op gang te brengen en te houden. Onze aangesloten organisaties en natuurlijk ook de burgers in onze provincie moeten weten wat er speelt, weten wat ons bezighoudt en ze moeten tijdig in de gelegenheid worden gesteld mee te praten en te denken.

In de komende beleidsperiode zullen we met kracht werken aan de ontwikkeling van een CRM-systeem waarmee we in staat zijn snel de verschillende doelgroepen en deelgroepen in onze achterban te bereiken. We gaan per interessegebied (groene ruimte, milieu, klimaat en energie) kennisnetwerken beheren. Deze netwerken bestaan uit vertegenwoordigers van onze aangesloten organisaties en deskundigen. Alle beschikbare middelen, van digitale fora tot discussieavonden, zullen worden ingezet om tot kennisdeling en debat te komen in deze netwerken. We willen investeren in specifieke scholing om ervoor te zorgen dat de inhoudelijk medewerkers het bereiken, informeren en bevragen van onze achterban als onderdeel van hun dagelijks werk zien.

Participatie van burgers en organisaties

De NMG wil burgerparticipatie bevorderen en coalities tussen organisaties initiëren. We gaan daarom investeren in het vastleggen van onze provinciale contacten. We willen weten waar die contacten in geïnteresseerd zijn, of ze bereid zijn met ons de handen uit de mouwen te steken en hoe we hen kunnen benaderen. Het doel is om organisaties en betrokken burgers gericht te informeren over onze activiteiten, doelstellingen en standpunten, en hen daarbij te betrekken. Het is daarbij van belang om ervoor zorg te dragen dat dit als een gedeelde verantwoordelijkheid van alle medewerkers wordt gevoeld. We zullen de samenwerking zoeken met andere partners die zich met burgerparticipatie bezig houden, zoals het Consulentenschap Natuur en Milieueducatie, Noordbaak en Vereniging Groninger Dorpen.

Publieksactiviteiten

De NMG wil een brede beweging vertegenwoordigen. Naast de vijftig organisaties die bij ons zijn aangesloten, willen we ook nieuwe groepen blijven betrekken die zich kunnen vinden in de doelstelling van de NMG. Daarnaast zijn we erop gericht om betrokken Groningers die zich niet hebben georganiseerd van informatie te voorzien en te betrekken bij debat en bij onze projecten. Dat willen we doen door goede en toegankelijke publieksactiviteiten te organiseren. Deelnemers aan die activiteiten worden vervolgens opgenomen in ons bestand. Daarbij willen we het instrument van de Nieuwsbrief en de Groene Peiler (ons online burgerpanel) beter en breder inzetten. Het doorontwikkelen van onze website op een dusdanige wijze dat goede en actuele inhoudelijke informatie beschikbaar is, vereist speciale aandacht.

Sociale Media

De opmars van sociale en nieuwe media zoals Twitter, LinkedIn, YouTube en Facebook, is niet te stuiten en de aankomende jaren gaan we hiervan volop gebruik maken. De NMG kiest voor de inzet van een mix van deze media, zodat elke publieksgroep bereikt wordt. Het doel van de NMG is te laten zien wat wij allemaal doen en meer mensen daarbij te betrekken. Ook voor het onderhouden van de netwerken kan inzet van Social Media van belang zijn voor een snelle uitwisseling van meningen en standpunten.

9. Duurzame Bedrijvigheid

9.1 Reguliere taken

De NMG wil werk maken van de verduurzaming van bedrijfsprocessen en het behoud van milieukwaliteit in de provincie Groningen. De focus ligt de komende periode op de gebieden waar dit het meeste knelt, maar waar ook de meeste winst te boeken is.

Daarnaast wil de NMG aansprekende voorbeelden van duurzame bedrijfsvoering naar voren halen en adviseren over verduurzaming van productieprocessen.

We doen dit door de actuele ontwikkelingen in de provincie op dit beleidsterrein intensief te volgen. Hiervoor is overleg met de verschillende stakeholders uit de regio van belang en schuiven we met grote regelmaat aan bij Groningen Seaports, de Samenwerkende bedrijven Eemshaven, VNO-NCW en de NOM.

Netwerk Milieu

Het netwerk Milieu bestaat uit vertegenwoordigers van onze aangesloten organisaties, deskundigen en betrokken Groningers, die zich willen inzetten voor de milieukwaliteit in onze provincie. Via het netwerk kunnen we onze achterban informeren over actuele ontwikkelingen, gezamenlijk kennis opbouwen, standpunten vaststellen en onze lokale groepen activeren om zelf op te komen voor hun belangen.

De doelstelling is om binnen de beleidsperiode tot een actief en enthousiast netwerk te komen, waarin alle milieuorganisaties uit onze achterban zijn vertegenwoordigd.

9.2 Speerpunten

Duurzame ontwikkeling Eemsdelta

De afgelopen jaren was er sprake van een enorme groei van de bedrijvigheid in de Eemsdelta. Wij streven naar een duurzame economische ontwikkeling in de Eemsdelta. Behoud van milieukwaliteit en herstel van de natuur zijn daarbij voor ons de belangrijkste bouwstenen. Door aan te geven waar de grenzen van de draagkracht van natuur en milieu in dit gebied liggen, althans naar de mening van natuur- en milieuorganisaties, kan een duurzame ontwikkeling van de regio vorm worden gegeven. We streven daarbij, samen met de Provincie en het bedrijfsleven, naar een toetsingskader voor de vergunningen van nieuwe en bestaande bedrijven in de Eemsdelta.

Daarmee kan vooraf zekerheid worden gegeven over de vestigingscondities en de proceduretijd (voor zover dat in ons vermogen ligt) en worden ook de belangen van natuur, landschap en milieu veiliggesteld.

We willen namens onze achterban optreden bij het maken van deze afspraken. Daarbij is het van belang dat we hét aanspreekpunt zijn voor alle partijen. Het is daarom noodzakelijk dat intensief gecommuniceerd wordt met de aangesloten organisaties en dat de beschikbare kennis van de ontwikkelingen in het gebied ook wordt gedeeld. Het Netwerk Milieu is het platform waarin vertegenwoordigers van onze aangesloten organisaties, betrokken burgers en deskundigen met elkaar kunnen discussiëren over de ontwikkelingen in de Eemsdelta en waar mandaat kan worden verkregen voor het maken van afspraken. Daarnaast vindt afstemming plaats met het natuurbeschermingsoverleg, de coalitie Wadden Natuurlijk en het Nederlands-Duitse platform Eems-Dollard Natuurlijk! We moeten uiteraard in staat zijn om op niveau mee te praten met bedrijven en overheid over de ontwikkelingen in de Eemsdelta. Hiervoor is een hoog kennisniveau noodzakelijk, ook op het niveau van individuele bedrijfsprocessen.

Groene Havenvisie

De opgebouwde relatie tussen Groningen Seaports en de NMG heeft geleid tot regelmatige en intensieve afstemming over natuur- en milieueffecten van de activiteiten van het havenschap. In relatie daarmee is regelmatig overleg tot stand gekomen tussen de NMG en Samenwerkende Bedrijven Eemshaven, én met afzonderlijke bedrijven in het havengebied. Dit overleg willen we blijven voortzetten en we willen bijdragen aan de afspraken die voortkomen uit het overleg. De NMG wil de komende beleidsperiode meedenken en meewerken aan het ontwikkelen van de Groene Havenvisie van Groningen Seaports. De havenvisie richt zich op het verduurzamen van de activiteiten van het havenschap, vergroening van het haventerrein en geeft impulsen aan duurzame ontwikkeling van de scheepvaart en de op het haventerrein gevestigde industrie. De NMG wil met gerichte projecten meewerken aan het realiseren van de Groene Havenvisie.

Vergroening Industrie

De bedrijfsterrinen in de Eemsdelta bieden de mogelijkheid voor de vestiging van grootschalige chemische industrie. Met name rond Delfzijl is er een groot potentieel aan bedrijfsterrein aanwezig. Voorsnog is er industrie gevestigd die grotendeels afhankelijk is van fossiele energiebronnen, waarbij grootschalige uitstoot van afvalstoffen naar land, lucht en water plaatsvindt.

Bij de toekomstige planontwikkeling dient rekening te worden gehouden met de kansen die er liggen voor het vergroenen van de bestaande en toekomstige industrie in de Eemsdelta. De NMG deelt de visie van zowel overheid als bedrijfsleven dat de vergroening van deze sector een positieve prikkel geeft aan alle sectoren in Noord-Nederland.

We zien grote kansen als het gaat om het hergebruik van warmte en afvalstromen, het sluiten van grondstofkringlopen en het verminderen van de milieu-impact door samenwerking tussen bedrijven.

Vergroening van de industrie draagt bij aan het verminderen van de druk op milieu, landschap en de natuur binnen en buiten de provincie. Bovendien zet dit proces aan tot technische innovatie, kennisontwikkeling en economische groei en werkgelegenheid in de regio.

De NMG is een belangrijke gesprekspartner bij deze weg naar vergroening. Zo zijn we in staat om in gesprek te gaan met partijen die betrokken zijn bij het acquisitietraject (zoals de NOM, VNO-NCW en Groningen Seaports) over kansen voor verduurzaming van de regio.

Om dit te kunnen bewerkstelligen onderhoudt de NMG een uitgebreid netwerk van contacten in het bedrijfsleven én met organisaties binnen het sociaal-economisch domein in de regio en een uitgebreid landelijk kennisnetwerk. We stellen ons op de hoogte van actuele technologische ontwikkelingen buiten de regio en weten deze te vertalen naar kansen voor het noorden.

Cradle to Cradle

De NMG wil een impuls geven aan het verduurzamen van bedrijven, bedrijfsprocessen en producten; niet door het aanscherpen van regels of normen, maar door bedrijven enthousiast te maken voor het toepassen van innovatieve duurzame strategieën voor bedrijfsvoering en productontwikkeling én door goede voorbeelden in de etalage te zetten. Het Cradle to Cradle-gedachtengoed (C2C) leent zich hier uitstekend voor. De NMG heeft goede contacten met een van de grondleggers van de C2C-filosofie, Michael Braungart en EPEA, een internationaal wetenschappelijke instituut dat helpt met het toepassen van het C2C-concept. Deze contacten zijn de eerste stappen naar verdergaande samenwerking tussen de Nederlandse milieufederaties en het Internationale EPEA. De rol van de NMG kan een zeer waardevolle zijn door de verbindende schakel te vormen tussen EPEA en de Nederlandse Midden- en Kleinbedrijven (MKB). De NMG wil mede namens EPEA bedrijven adviseren en begeleiden bij het toepassen van C2C-concept. Daarnaast willen we cursussen en andere bijeenkomsten organiseren over C2C voor de MKB. De NMG haalt hiervoor kennis in huis, we onderhouden ons netwerk bij kennisinstellingen en zijn op de hoogte van actuele ontwikkelingen. Ook breiden we ons netwerk bij bedrijven uit en werken we samen met Codin, het C2C netwerk van de Kamer van Koophandel.

Biobased economy

In de komende beleidsperiode wordt vormgegeven aan een deels op biomassa gebaseerde Groningse economie. Er zijn plannen voor biomassavergassing als grondstof voor groene chemie, voor grootschalige algenteelt als grondstof en veevoer en voor grootschalige productie van groen gas. In principe steunt de NMG deze ontwikkeling en zetten we ons in om bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak te verwerven voor deze initiatieven. Wel moet worden aangetekend dat het gebruik van biomassa lang niet in alle gevallen duurzaam is. Voor een succesvolle biobased economy is een transparant en handhaafbaar systeem voor het gebruik van duurzame biomassa een absolute voorwaarde. Veel biomassa wordt van ver aangevoerd en de milieuwinst van het gebruik van biomassa kan dan nihil of zelfs negatief zijn. Ook kan productie en exploitatie van biomassa concurreren met voedselproductie en ten koste gaan van waardevolle natuurgebieden in de wereld. De NMG wil met de initiatiefnemers tot een zuivere wegings- en beoordelingssystematiek komen voor het gebruik van biomassa én bijdragen aan het ontwerpen van een effectieve handhavingssystematiek voor inkoop van biomassa.

10. Klimaat en Energie

10.1 Reguliere taken

De overgang naar een volledig duurzame energievoorziening is voor de komende beleidsperiode één van de centrale thema's van de NMG. We laten ons niet weerhouden door de verminderde aandacht die dit kabinet heeft voor de klimaatproblematiek en de noodzaak van een duurzame energievoorziening. Noch laten we ons weerhouden door de klimaatsceptici in onze samenleving. Er is overweldigend bewijs voor klimaatverandering als gevolg van menselijk handelen. De NMG ziet daarmee een noodzaak om met het juiste gevoel voor urgentie de energievoorziening te verduurzamen en de uitstoot van broeikasgassen te beperken. We zien een noodzaak om lokaal en regionaal te handelen. Alle uitstoot heeft een lokale bron die naar onze mening leidend is voor de verantwoordelijkheid die lokaal moet worden genomen voor het bijdragen aan oplossingen. Het wegschuiven van de problematiek naar landelijk, Europees of mondiaal niveau, is niet constructief.

Nu Noord-Nederland zich succesvol heeft geprofileerd als Energy Valley, groeit de noodzaak om ook het maatschappelijk belang van deze economische ontwikkeling in termen van klimaat- en energiedoelstellingen daadwerkelijk inhoud te geven. Naar onze mening zal Noord-Nederland haar leidende positie in de energiesector alleen kunnen behouden als zij weet aan te sluiten bij innovatieve duurzame ontwikkelingen. Wij verwachten dat juist die ontwikkelingen onze economische toekomst gaan bepalen.

Energietransitie

Het door de Natuur en Milieufederaties Groningen en Drenthe opgestelde Noordelijk Klimaat Perspectief laat zien welke maatregelen er in Noord-Nederland genomen moeten worden om de klimaatdoelstellingen (20% reductie) en energiedoelstellingen (14% duurzaam) in 2020 te halen. Het Noordelijk Klimaat Perspectief illustreert welke stappen de overheid, het bedrijfsleven en de burgers van Noord-Nederland moeten nemen om op termijn tot een volledig duurzame energievoorziening te komen. Ook laat het Noordelijk Klimaat Perspectief zien voor welke vormen van duurzame opwekking en voor welke klimaatmaatregelen de meeste steun bestaat bij burgers en bestuurders in Noord-Nederland.

De NMG is als gesprekspartner betrokken bij initiatieven (woningbouwplannen, bedrijven, energieopwekking, mobiliteitsvraagstukken), om ervoor te zorgen dat de beslissingen die daarbij genomen worden in de lijn liggen van het Noordelijk Klimaat Perspectief (proactief).

We volgen en anticiperen als het gaat om (strategische) beleidsplannen en investerings-beslissingen inzake energie- en klimaatbeleid (reactief). De NMG zal ook hierbij het door haar opgestelde Noordelijk Klimaat Perspectief hanteren als leidraad. Met Energy Valley vindt regelmatig overleg plaats om de strategie en activiteiten in het kader van energietransitie op elkaar af te stemmen.

Netwerk Energie

Het Netwerk Energie bestaat uit vertegenwoordigers van onze aangesloten organisaties, deskundigen en betrokken Groningers, die zich willen inzetten voor een duurzame en klimaatvriendelijke energievoorziening. Via het netwerk kunnen we onze achterban informeren over actuele ontwikkelingen, gezamenlijk kennis opbouwen, standpunten vaststellen en onze lokale groepen activeren om zelf op te komen voor hun belangen.

De doelstelling is om binnen de beleidsperiode tot een actief en enthousiast netwerk te komen, waarin al onze achterbanorganisaties die betrokken zijn bij het klimaat- en energievraagstuk, in zijn vertegenwoordigd.

Samenwerkingsverbanden

De NMG is betrokken bij tal van samenwerkingsverbanden op het gebied van klimaat- en energiebeleid. Er is kennis, kunde en lobbykracht nodig uit tal van disciplines om het energietransitieproces vorm te geven. Die samenwerking willen we verder uitbouwen. Op dit moment gaat het om de samenwerking met de andere Natuur en Milieufederaties, de Energy Valley Top Club en FC Groningen, de gemeente Groningen, Energy Valley en E-pact partijen.

10.2 Speerpunten

Duurzame Lokale Zelfvoorziening

De NMG zet vol in op het ondersteunen van initiatieven voor duurzame lokale energievoorziening, het liefst in de vorm van duurzame lokale energiecoöperaties. Sinds het liberaliseren van de energiemarkt is de overheid deels haar grip en sturing kwijtgeraakt op het energiebeleid. Grote energiebedrijven hebben veel invloed op de wijze waarop energie wordt opgewekt. Het aanbod van goedkope conventionele energie is zo groot dat duurzame energie daar nauwelijks tegenop kan concurreren.

Het aandeel groene stroom in de totale productie kan naar onze mening worden versneld als consumenten het heft in eigen hand nemen. Als zij buiten de energiemarkt om hun eigen energie opwekken. We zien dan ook graag dat lokale duurzame energieopwekking de komende jaren een grote vlucht zal nemen.

Op dit moment lopen dergelijke kleinschalige initiatieven vaak vast op de vele regels, technische en organisatorische factoren die bij lokale duurzame energieopwekking komen kijken. De kleinschaligheid van dergelijke projecten brengt mee dat deze obstakels al snel een risico vormen voor de levensvatbaarheid van het initiatief.

De NMG heeft een stimulerende en coördinerende functie voor dergelijke initiatieven. We hebben kennis over de te nemen routes en geven advies aan initiatiefnemers. Daarnaast verbinden we kleinere projecten met elkaar. We werken hierbij nauw samen met grotere partijen als Energy Valley Topclub en de gemeente Groningen.

Energiebesparing

De NMG constateert dat er een groot potentieel aan energiebesparing bij zowel de industrie, het MKB als bij individuele burgers aanwezig is. Het is gebleken dat een groot deel hiervan niet wordt benut door gebrek aan praktische kennis en besef van terugverdientijden. Voor energiebesparing bij bedrijven speelt bovendien een rol dat bedrijven een zekere weerstand hebben tegen het creëren van onderlinge afhankelijkheid (zoals bij gebruik van restwarmte).

De NMG start daarom initiatieven om bedrijven en individuele burgers voor te lichten en te enthousiasmeren op het gebied van energiebesparing. Daarnaast willen we gesprekken tussen overheden en bedrijven en bedrijven onderling op gang brengen om het gebruik van restwarmte te stimuleren. We willen aanjager zijn van projecten op het gebied van energiebesparing en we blijven er bij overheden op aandringen om energiebesparing hoger op de agenda te zetten bij de voorschriften voor bestaande en nieuwe bedrijven en bij bestaande en nieuwe woningbouw.

Draagvlak

Hoewel er in abstracte zin veel steun onder de Groningse bevolking is voor de overgang naar een duurzame energievoorziening, stuiten de bijbehorende maatregelen vaak op groot maatschappelijk verzet. Draagvlak in de lokale gemeenschap blijkt steeds vaker één van de cruciale factoren voor het welslagen van een project.

Ook aan vormen van duurzame energieopwekking kleven nadelen die zich lokaal manifesteren. Het verzet tegen windmolens, CO₂-opslag en biomassavergistingsinstallaties laat dat goed zien.

De NMG wil de komende jaren door een aantal gerichte projecten bijdragen aan draagvlak voor energietransitie. Het gaat dan vooral om het informeren van en discussiëren met lokale gemeenschappen, maar ook om het in breder perspectief plaatsen van lokale ontwikkelingen bij bedrijven en gemeentebesturen.

Restwarmte

Alleen al vanuit de Eemshaven wordt jaarlijks de tegenwaarde van 300 miljoen euro gas verspild in de vorm van restwarmte. De mogelijkheden in Groningen voor het oppompen van warm water uit de diepe ondergrond zijn enorm. Samen met Energy Valley, de provincie en het noordelijk bedrijfsleven, wil de NMG bezien of een warmtenet in de provincie mogelijk is. Het warmtenet kan gebruikt worden voor industriële processen, maar ook voor het verwarmen van een groot aantal huishoudens in de provincie Groningen. Het gebruik van restwarmte en thermische energie draagt stevig bij aan het behalen van klimaat- en energiedoelstellingen.

11. Projectontwikkeling

De NMG wil een organisatie zijn die niet alleen bezig is met overleg en abstracte beleidsthema's. Een groot deel van de organisatie is ingericht om **projecten op te zetten en uit te voeren**. Projecten die invulling geven aan onze duurzaamheidsambities, maar die ook voor onder meer de provincie een belangrijke rol spelen. De NMG ontwikkelt projecten gericht op het verkrijgen van draagvlak in de Groningse samenleving, projecten die gericht zijn op participatie en projecten gericht op het aanjagen van duurzame ontwikkeling door het kweken van bewustwording en enthousiasme.

We onderscheiden ons van andere bureaus, organisaties en instellingen, omdat we in staat zijn een brede achterban te mobiliseren en debat in de samenleving los te trekken. En zeker niet onbelangrijk: de NMG geniet bovendien vertrouwen, dat is gebaseerd op het feit dat we onafhankelijk en op een ideologische basis kunnen opereren. We genieten een zeker gezag als het gaat om het beoordelen en wegen van duurzame ontwikkeling. Daarnaast onderscheidt de NMG zich van anderen, omdat we projecten ontwikkelen die de verbinding kunnen leggen tussen verschillende beleidsvelden en disciplines. We ontwikkelen zelfstandig projecten, maar ook samen met partners.

We pakken bij projectontwikkeling niet alles aan. We willen geen evenementen- of organisatiebureau zijn, noch een detacherings- of adviesbureau. Onze projecten moeten passen binnen de doelstelling van de NMG, een relatie hebben met onze beleidsvelden én de speerpunten daarin, anders verwatert onze inzet. Door onze projecten zorgvuldig te kiezen, versterken we onze organisatie en voorkomen we dat er bij ieder project opnieuw sprake moet zijn van kennis- en netwerkopbouw. Daarnaast is belangrijk dat binnen onze projecten een zekere mate van onafhankelijk opereren binnen de projectdoelstellingen gegarandeerd is.

Zoals al eerder genoemd, richten we ons de komende jaren vooral op projecten die een bijdrage leveren aan een duurzame ontwikkeling van de Eemsdelta, projecten die bijdragen aan het realiseren van een duurzame energievoorziening en projecten die een groot publiek betrekken bij duurzame ontwikkeling.

12. Organisatie

We verstevigen de band met onze achterban (vooral de aangesloten organisaties) door voort te bouwen op hun meningen en standpunten. We betrekken hen daarom voortdurend bij de prioriteiten die we stellen, bij de beleidskeuzes die we maken, bij het vaststellen van standpunten en bij de uitvoering van beleid. Dit betekent in praktische zin dat we zullen investeren in systemen voor relatiebeheer, zodat we gericht groepen en individuen kunnen bereiken en hen kunnen uitdagen om met ons mee te denken en werken. Daarnaast zal er worden geïnvesteerd in het versterken van communicatieve vaardigheden van medewerkers. Het einddoel is dat de medewerkers van de NMG in staat zijn om op actuele onderwerpen een effectieve discussie met de achterban op gang te brengen en te houden.

Ook zetten we in op verbreding van de achterban. Het gaat vooral om het bereiken van betrokken Groningers als het gaat om groene onderwerpen die zij belangrijk vinden. Doordat zij regelmatig contact met ons opnemen, merken we dat er steeds vaker behoefte bestaat aan begeleiding en coördinatie. We zullen daarom investeren in methoden en technieken om de contacten die we in ons werk opdoen vast te leggen en te onderhouden. Het ontwerpen en beheren van een goed CRM-systeem speelt daarbij een belangrijke rol.

In communicatie, kennisopbouw, burgerparticipatie en projectontwikkeling, werken we samen met andere groene organisaties in de drie noordelijke provincies: onder andere Natuur en Milieufederatie Drenthe, Friese Milieufederatie, IVN Consulentenschap, Landschapsbeheer Groningen, Het Groninger Landschap, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Waddenvereniging, Noordbaak en Informatiepunt Duurzaam Bouwen.

We willen daarbij werken vanuit het principe "samen doen wat samen beter kan". We hebben het doel om met de groene organisaties tot concrete samenwerkingsafspraken te komen en zullen daarin ook het voortouw nemen. Speciale aandacht zal daarbij uitgaan naar afspraken om tot effectief projectmanagement "over de organisaties heen" te komen.

We willen onze innovatieve, oplossingsgerichte en projectmatige aanpak voortzetten. Dit betekent dat we al in de startfase van initiatieven in de provincie Groningen in overleg willen treden met bedrijven en overheden, om de initiatieven een zo duurzaam mogelijk karakter te geven. Liever proactief plannen beïnvloeden, dan reageren op plannen die al grotendeels vastliggen. Een dergelijke aanpak vraagt een grote tijdsinvestering die we alleen kunnen leveren als we ons richten op het maken van strategische afspraken. In ons streven naar duurzame ontwikkeling gaan we ons de komende jaren daarom meer richten op het maken van strategische afspraken met partners in het sociaal-economisch domein. Het gaat dan om partners als Energy Valley, SER-Noord, VNO-NCW Noord, LTO Noord, Groningen Seaports, Energy Valley Top Club, Samenwerkende Bedrijven Eemshaven, Noordelijke Ontwikkelings Maatschappij, Waterbedrijf Groningen.

Dit vraagt om verbreding van de strategische capaciteit en de onderhandelingsvaardigheid binnen NMG. Om dat vorm te geven zal in de komende beleidsperiode een competentie-managementsysteem worden opgezet, waarmee gericht geïnvesteerd kan worden in de vaardigheden en kwaliteiten van de medewerkers.

Om voldoende invulling te kunnen geven aan onze taakstelling en ambities zullen we ervoor moeten zorgen dat er voldoende kennis binnen de organisatie aanwezig is. In ieder geval is ecologische kennis, planologische kennis, expertise op het terrein van klimaat- en energiebeleid, milieukundige kennis en procestechnologische kennis noodzakelijk. In de komende beleidsperiode willen we investeren in het op peil houden en actualiseren van de expertise die in de organisatie aanwezig is en die we via ons netwerk kunnen ontsluiten. We willen daarvoor de samenwerking zoeken met de Rijksuniversiteit Groningen en de Hanzehogeschool, bijvoorbeeld door het organiseren van kennissessies waar actuele onderwerpen en wetenschappelijke kennis bij elkaar gebracht kunnen worden.

13. Meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting is als bijlage 1 bijgevoegd. Het uitgangspunt voor 2012 is een lager begrotingstotaal dan in de jaren voor 2012 werd bereikt. Dit uitgangspunt is gekozen vanwege de aangekondigde bezuiniging op de budgetsubsidie vanaf 2012 en vanwege het aflopen van een aantal grote projecten die in de voorafgaande jaren de begroting hebben bepaald. We veronderstellen dat het bijzonder moeilijk zal worden het projectvolume op peil te houden. Subsidieregelingen bij de Rijksoverheid zijn vervallen en op provinciaal en gemeentelijk niveau is minder geld beschikbaar voor uitvoeringsprogramma's. Het wordt steeds moeilijker om cofinanciering te vinden voor projecten die gedeeltelijk op basis van subsidie worden gefinancierd.

Wel verwachten we groei in het volume van projecten die door private partijen worden bekostigd. De intensieve relatie die met het Gronings bedrijfsleven is opgebouwd leidt in toenemende mate tot concrete samenwerking gericht op het verduurzamen van bedrijfsprocessen en draagvlak voor initiatieven die bijdragen aan de energietransitie.

Vanaf 2012 is een grote inspanning in projectacquisitie nodig –circa € 450.000,- jaarlijks– om de organisatie fier overeind te houden. Naar ons oordeel is een organisatiegrootte van minimaal 11,5 fte noodzakelijk om efficiënt en constructief invulling te geven aan onze taken en ambities.

We hebben in het bijzonder aandacht voor de verhouding tussen structurele inkomsten en incidentele projectinkomsten. Als de verhouding tussen structurele en incidentele inkomsten lager is dan vijftig procent loopt de stabiliteit en continuïteit van de organisatie gevaar. Daarvan is vanaf 2012 sprake en we blijven dus met aandacht om ons heen kijken naar nieuwe mogelijkheden om die verhouding binnen veilige grenzen te brengen. Bovendien zijn wij van mening dat onze onafhankelijkheid en de uitvoering van onze kerntaken in gevaar komen als een te groot deel van de beschikbare werkuren vastligt in projectsubsidies met voorgeschreven resultaatverplichtingen.

Na 2012 verwachten we min of meer gelijkblijvende inkomsten met fluctuaties in projectvolumes op de beleidsterreinen Klimaat en Energie en Duurzame Bedrijvigheid.

Meerjarenbegroting 2012-2015 Natuur en Milieufederatie Groningen									
			2012	2013	2014	2015			
			€	€	€	€			
Beschikbaar voor de doelstelling									
Subsidies en overige baten									
Budgetsubsidie Provincie Groningen	*		238.000	242.750	247.500	252.600			
Bijdragen aangesloten organisaties			37.000	37.000	38.000	38.000			
Projectsubsidies overheden			250.000	250.000	250.000	250.000			
Subsidies overig			200.375	202.192	205.101	206.743			
Overige baten			5.000	5.100	5.200	5.300			
Beschikbaar uit subsidies en overige baten			730.375	737.042	745.801	752.643			
Fondsenwerving									
Eigen fondsenwerving			0	0	0	0			
Aandeel in acties van derden			125.000	125.000	125.000	125.000			
Beschikbaar uit fondsenwerving			125.000	125.000	125.000	125.000		125.000	
Totaal beschikbaar voor doelstelling			855.375	862.042	870.801	877.643			
Besteed aan doelstelling									
Uitvoeringskosten ter zake van:									
				budgetsubsidie	budgetsubsidie	budgetsubsidie	budgetsubsidie	budgetsubsidie	
Groene ruimte		165.000	70.000	165.000	70.000	166.000	70.000	166.000	75.000
Klimaat en Energie		208.000	40.000	216.000	40.000	218.801	42.500	220.643	42.500
Duurzame bedrijvigheid		167.000	40.000	160.000	40.000	161.000	42.000	163.000	42.100
Communicatie en Netwerken		108.375	48.000	112.042	52.750	114.000	53.000	115.000	53.000
Projectontwikkeling		40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Beheer en administratie		167.000		169.000		171.000		173.000	
Totaal besteed aan doelstelling			855.375	862.042	870.801	877.643			
* Er is een bezuiniging op de budgetsubsidie meegedeeld van 25% ten opzichte van niveau 2009.									